

Místní národní výbor Borek
(1936) [1945] – 1960

Inventář

Číslo EL NAD: 524
Evidenční číslo pomůcky: 65

Obsah

Úvod.....	3-8
I. Vývoj původce archivního souboru.....	3-5
II. Vývoj a dějiny archivního souboru.....	5
III. Archivní charakteristika archivního souboru.....	5-6
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru.....	6
V. Záznam o uspořádání archivního souboru.....	6
Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury.....	7
Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk.....	8
Inventární seznam.....	9-12

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Původcem archivního souboru je Místní správní komise Borek a Místní národní výbor Borek vyvíjející svou činnost od 16. ledna 1946 do 30. června 1960. Obec Borek, jehož součástí byla osada Valcha, spadala v letech 1945 - 1960 do politického okresu Tachov. Na základě reformy provedené zákonem č. 280/1948 Sb. o krajském zřízení byl od 1. ledna 1949 zřízen Kraj Plzeňský, jehož součástí se stala i obec Borek.

Podle vládního nařízení č. 4/1945 Sb. o volbě a pravomoci národních výborů, částečně pozměněného vládním nařízením č. 44/1945 Sb. o rozsahu působnosti národních výborů, se v každé obci měl ustavit místní národní výbor. Jejich vnitřní složení pravomoci, hospodaření, vedení a podepisování některých druhů písemností určovala Směrnice ministerstva vnitra č. 6 ze dne 19. května 1945 uveřejněná v Úředním listu Československé republiky a navazující Prozatímní organizační řád místních národních výborů z roku 1947. Tyto dokumenty rozlišovaly národní výbory na volený sbor složený z členů národního výboru, jeho složky (rada, předseda, referenti, komise) a úřad národního výboru.

Pro dočasnou správu obcí, kde pro převážnou většinu obyvatelstva státně nespolehlivého, tj. zejména v pohraničí, nemohl být ustaven místní národní výbor, byly jmenovány okresními národními výbory, resp. okresními správními komisemi místní správní komise, jejichž pravomoci byly stejné jako pravomoci místních národních výborů. Místní správní komise měly mít 3 až 6 jmenovaných členů, rovněž předseda místní správní komise byl jmenován, nikoliv volen.

Od roku 1945 do ledna 1946 obstarávali správu obce Borek občané německé národnosti. O koho se konkrétně jednalo, není možné z dochovaných pramenů zjistit. V obci došlo ke zvolení Místní správní komise 6. ledna 1946 a Okresní správní komise v Tachově jmenovala dne 16. ledna 1946 členy této komise v tomto složení: předseda - Josef Kučera a členové – Josef Doležil, Rudolf Svoboda, František Martínek, Václav Tůma. Již 20. dubna 1946 rezignoval na členství v MSK František Martínek a Josef Doležil. Proto došlo na schůzi konané dne 25. srpna 1946 k navržení nové MSK v Borku. OSK v Tachově tak dne 4. září 1946 odvolala ze členství MSK Josefa Doležila a Františka Martínka a jmenovala 3 nové členy – Josefa Vitoně, Emanuela Zemana a Františka Klinku. Josef Kučera i nadále zastával funkci předsedy, místopředsedou byl nově jmenovaný Emanuel Zeman a funkci pokladníka zastával nový člen Josef Vitoň.

Rada ONV v Tachově dne 28. února 1950 schválila žádost MAV NF v Borku o vytvoření MNV namísto dosavadní MSK. Přeměna proběhla podle vyhlášky ministra vnitra č. 736/1947 Ú. l. I, protože došlo ke zvýšení počtu oprávněných voličů na více než 50. Okresní národní výbor v Tachově jmenoval 9 členů MNV v Borku: Jana Hadravu, Karla Kašpara, Jaroslava Malečka, Josefa Kučeru, Emanuela Zemana, Josefa Tůmu, Františka Klinku, Tomáše Jodla, Josefa Salabu a náhradníky: Jana Kašpara, Františka Břicháčka, Václava Salabu, Františka Broučka a Josefa Ptáčka.

MAV NF v Borku navrhl dne 16. června 1950 reorganizaci MNV. Na ustavující schůzi MNV dne 21. června 1950 byli zvoleni: Josef Kučera – předseda, Karel Kašpar – náměstek předsedy, Jan Hadrava – finanční referent, Josef Salaba – školský referent, Jaroslav Maleček – vyživovací referent. Dále došlo k volbě finanční komise s předsedou Janem Hadravou, zemědělské komise s předsedou Karlem Kašparem, mimořádné vyživovací komise s

předsedou Jaroslavem Malečkem a osvětové komise s předsedou Josefem Salabou. Z dalších dochovaných dokladů není jasné, zda došlo ke změnám ve složení MNV v Borku do roku 1954. Jisté je to, že ve funkci předsedy vydržel až do tohoto roku Josef Kučera.

Okresní národní výbor v Tachově svým usnesením v radě ze dne 11. září 1953 rozhodl o reorganizaci obvodů místních tajemníků v okrese Tachov za účelem dosažení úspornosti ve veřejné správě. Celková reorganizace byla odůvodněna neobsazením pracovních míst ve více obcích, kam nebylo možno získat nové schopné pracovníky. K rozmístění místních tajemníků MNV došlo s účinností od 1. října 1953. Tajemník Jan Morgenstein byl společný pro obce Borek a Dehetná.

Velmi přínosná je zpráva o provedeném průzkumu v obci Borek s názvem: Charakteristika vývoje obce v období let 1945 – 1954. Průzkum provedený 14. ledna 1954 za přítomnosti členů rady MNV a zástupců ONV v Tachově obsahuje informace týkající se dějin obce podle vzpomínek pamětníků (odsun Němců, osídlování, školství, kultura, výstavba, zdravotnictví). Činnost MNV byla hodnocena velmi kriticky, systémem 1 člověka a to byl vždy předseda Josef Kučera, dle názoru jiných tzv. svrchovaný pán, avšak znechucený nezájmem o práci ostatních členů MNV i občanů obce. Údajně neměl předseda v obci důvěru, funkci zastával nedostatečně, přesto však nebyl odvolán. V obci nebyla vůbec založena kronika.

Do struktury národních výborů pak významně zasáhl až ústavní zákon č. 12/1954 Sb., o národních výborech a na něj navazující zákony a vládní nařízení č. 13/1954 Sb., o národních výborech, č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, č. 16/1954 Sb., o změnách územních obvodů některých národních výborů a č. 23/1954 Sb., o organizaci výkonných orgánů národních výborů. Dosavadní struktura národních výborů zůstala těmito normami v podstatě nedotčena, pouze v sídlech krajských národních výborů vznikly městské národní výbory. Poměrně zásadně však byla změněna jejich vnitřní organizace zrušením referentského systému, jehož místo zaujaly jednotlivé odbory národních výborů v jejichž čele již nestáli členové rady, nýbrž úředníci.

Podle § 3, odst. 5 zákona č. 13/1954 Sb., se volil do místních národních výborů 1 člen nejméně na 100 obyvatel a nejvýše na 200 obyvatel podle velikosti obce. V obcích do 900 obyvatel se volí 9 členů. Místní národní výbory se měly scházet ke svým zasedáním nejméně jedenkrát za měsíc (§10). Rada národního výboru se skládala z předsedy NV, jeho náměstka, popř. náměstků, tajemníka a ostatních členů rady. Všichni členové rady byly voleni národním výborem na jeho prvním zasedání. Národní výbor mohl svou radu i její jednotlivé členy kdykoli odvolat.

Podle zákona č. 14 /1954 Sb. o volbách do národních výborů, byly uskutečněny první volby členů národních výborů všemi občany, majícími volební právo. Volební období bylo stanoveno na 3 roky. První volby do místních národních výborů se konaly 16. května 1954.

Ze zápisu o hlasování byli zvoleni tito zástupci do MNV v Borku: Josef Ptáček, Marie Tůmová, Václav Salaba, Karel Kašpar, František Brouček, Karel Vlček, František Zeman, Tomáš Jodl, Jan Hadrava. Na ustavující schůzi MNV konané 30. května 1954 byl s účinností od 1. června 1954 zvolen novým předsedou Josef Ptáček, tajemníkem Karel Kašpar a členové rady František Zeman a Karel Vlček. Předsedou zemědělské komise byl zvolen František Brouček, předsedou finanční komise Jan Hadrava, zdravotní a osvětové komise Václav Salaba. Předseda MNV Josef Ptáček rezignoval 21. října 1956 a obec byla až do voleb v roce 1957 zřejmě bez předsedy.

K další změně došlo po volbách v roce 1957, kdy byl s účinností od 1. června 1957 zvolen novým předsedou MNV František Martínek, tajemníkem František Zeman, předsedou finanční komise Václav Salaba, členové Karel Vlček, Jan Hadrava. Již 4. dubna 1958 rezignoval na funkci předsedy MNV František Martínek a na jeho místo byl zvolen opět Josef Kučera. Ani Josef Kučera ve funkci předsedy nezůstal dlouho, protože se z vesnice stěhoval, podal 3. května 1959 rezignaci. Tak došlo k nové volbě předsedy MNV v Borku, při níž byl jednohlasně zvolen Jan Hadrava, který setrval ve funkci až do zániku zdejšího MNV. Dle zápisů ze schůzí rady MNV a veřejných schůzí je patrné, že zvolení zástupci nepracovali dostatečně a situace ve vedení obce nebyla uspokojivá, proto již 16. února 1960 se na veřejné schůzi projednávalo sloučení MNV v Borku s MNV v Bernarticích.

K této změně došlo v souvislosti s reformou správního členění státu uskutečněnou na základě zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu k 1. červenci 1960. Tehdy došlo ke sloučení obce Borku a osady Valcha s obcí Bernartice.

Předsedové MSK a MNV v Borku v letech 1946 – 1960

jméno předsedy	ve funkci od	ve funkci do
Josef Kučera	6. 1. 1946	20. 6. 1950 (MSK)
	21. 6. 1950	31. 5. 1954 (MNV)
Josef Ptáček	1. 6. 1954	21. 10. 1956
František Martínek	1. 6. 1957	31. 3. 1958
Josef Kučera	4. 4. 1958	2. 5. 1959
Jan Hadrava	3. 5. 1959	červen 1960

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Původcem fondu je MSK a MNV Borek, který vyvíjel činnost v letech 1945 – 1960. Fond lze považovat za uzavřený. Jazykem fondu je čeština.

Ze spisu o fondu je zřejmé, že archiv žádné písemnosti od MNV Borek nepřebíral a tyto byly převzaty až nástupnickým MNV Bernartice. Do Okresního archivu Tachov se sídlem ve Stříbře byly předány až po zrušení MNV Bernartice v roce 1980, dne 21. července 1980 (č. přírůstku 290). Není jasné, co se stalo s většinou spisového materiálu MNV Borek a některých vedených knih (např. zápisy ze schůzí MNV, zápisy z komisí, podacími deníky aj.).

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Při inventarizaci byl fond přemanipulován, z fondu MNV Borek byl přesunut do fondu nástupnického MNV Bernartice (archiválie založeny do již existujícího kart. č. 1) seznam majitelů chat v rekreačním středisku Borek z roku 1961 a závazkové listy ke splnění programových volebních plánů NF v obci Borek – Valcha z roku 1972. Do souboru byly včleněny archiválie o rozsahu 0,12 bm ze zrušeného archivního souboru AO Borek 1936-1944 – spisy rustikalistů a k nim náležející geometrické plány a pozemnostní archy z r. [1945], které užívala v poválečném období česká samospráva a opatřila je českými nápisy, překlady a poznámkami (Protokol o zrušení archivního souboru čj. SOAP/090-0591/2006 z

30. 11. 2006 schválený čj. SOAP/008-3246/2006 dne 18. 12. 2006).

Ve fondu MNV Borek byla rovněž provedena vnitřní skartace (Protokol o vyřazení dokumentů ve vnitřní skartaci čj. SOAP/090-0243/2006 ze dne 21. 04. 2006). Jedná se o 1 knihu materiálůvých zásob z roku 1954, ve které nebyly uvedeny žádné údaje, 1 knihu likvidačních záznamů příjmů se složnými listy a stvrzenkami z let 1952, 1956, 1957, 2 pobytová razítka (přihlášen k pobytu a odhlášen z pobytu), 1 podací razítko a 1 kulaté razítko MNV v Borku (poškozený duplikát) z roku [1950] v celkovém rozsahu 0,25 bm.

Díky přemanimulování celého fondu se archivní soubor MNV Borek sestává z 45 úředních knih, 1 kartonu spisů a 5 razítek.

Vzhledem k velmi nepatrnému množství dochovaného spisového materiálu nebyl použit ani Návrh metodického návodu pro uspořádání a inventarizaci archivních fondů místních národních výborů vydaného Archivní správou Ministerstva vnitra ČR. Torzo archiválií bylo seřazeno pouze podle jejich logického uspořádání.

Fyzický stav většiny archivního souboru MNV Borek je dobrý, plísni jsou napadeny geometrické plány inv. č. 9 a pozemnostní archy inv. č. 10.

Dochované archiválie jsou I. a II. kategorie.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

I přes relativně větší metráž jsou dochované archiválie pouhým torzem písemností vyprodukovaných MNV v Borku. Z toho vyplývá i použití uvedeného fondu pro studium dějin obce po roce 1945. Přesto však na první pohled zaujme velmi dobře dochovaná řada účetních knih, umožňující nahlédnout do tehdejšího hospodaření nejmenších MNV.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Fond MNV Borek uspořádala a inventární pomůcku sestavila Jana Zímová v dubnu 2006 ve Státním okresním archivu Tachov.

V Tachově dne 19. prosince 2006

Jana Zímová

Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury

Jan Janák-Zdeňka Hledíková-Jan Dobeš, Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost, Praha 2005

Sbírka zákonů republiky Československé – ročníky 1949, 1950, 1954

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé – ročník 1945, 1948

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. I/21/B 5 Obecní záležitosti jednotlivých obcí (Borek) 1946 – 1952

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 604/1 Slučování obcí a změny hranic obcí 1952 – 1989

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 102 Zápisy ze schůzí rady MNV obcí 1953 – 1955

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 129 Zápisy revizí MNV obce B – C (1957 – 1961)

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 603 Zprávy o volbách do MNV (1954)

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 53 Seznamy tajemníků (1953 – 1954)

Úřední list Československé republiky – ročník 1945

Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk

AO – archiv obce

ČR – Česká republika

EL NAD – evidenční list Národního archivního dědictví

MAV – místní akční výbor

MNV – místní národní výbor

MSK – místní správní komise

NF – národní fronta

NV – národní výbor

ONV – okresní národní výbor

OSK – okresní správní komise

SBČS – Státní banka Československá

spr. – správní

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jednotka
Úřední knihy			
1	Kniha zápisů ze schůzí rady, pléna a veřejných zasedání	1957 – 1960	K 1
Spisový materiál			
2	Zprávy o výsledcích revizí provedených u MNV a nápravném opatření k odstranění závad	1954 – 1956	N 1
3	Rozpočet MNV	1952, 1960	N 1
4	Rozbor finančního hospodaření	1955	N 1
5	Čtvrtletní výkazy o příjmech a výdajích MNV	1956	N 1
6	Příspěvkový seznam (chovatelské příspěvky, obecní dávky ze psů)	1956	N 1
7	Vyúčtování akce „Z“	1959	N 1
8	Zápis o přidělu a odevzdání majetku MNV	1950, 1958	N 1
9	Rustikalisté (výkazy ploch, geometrické plány, aj.)	1936 – 1948	N 1
10	Pozemnostní archy č. 1 – 95 (neúplné)	[1945]	N 1
11	Hospodářsko-technické úpravy pozemků	1958 – 1960	N 1
Účetní materiál			
12	Hlavní kniha	1947	K 2
13	Hlavní kniha	1952	K 3
14	Hlavní kniha	1953	K 4
15	Deník SBČS	1951	K 5
16	Deník SBČS	1952	K 6
17	Deník SBČS	1953	K 7
18	Deník	1954	K 8
19	Deník	1955	K 9
20	Deník	1956	K 10
21	Deník	1957	K 11
22	Deník	1958	K 12

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jednotka
23	Deník	1959	K 13
24	Kniha příjmů	1954	K 14
25	Kniha příjmů	1955	K 15
26	Kniha příjmů	1956	K 16
27	Kniha příjmů	1957	K 17
28	Kniha příjmů	1958	K 18
29	Kniha příjmů	1959	K 19
30	Kniha výdajů	1954	K 20
31	Kniha výdajů	1955	K 21
32	Kniha výdajů	1956	K 22
33	Kniha výdajů	1957	K 23
34	Kniha výdajů	1958	K 24
35	Kniha výdajů	1959	K 25
36	Kniha pohledávek a dluhů	1954	K 26
37	Kniha pohledávek a dluhů	1955	K 27
38	Kniha pohledávek a dluhů	1956	K 28
39	Kniha pohledávek a dluhů	1957	K 29
40	Kniha dlužníků	1958 – 1959	K 30
41	Kniha hotově placených příjmů a peněžních zásilek	1954	K 31
42	Kniha hotově placených příjmů a peněžních zásilek	1955	K 32
43	Kniha hotově placených příjmů a peněžních zásilek	1956	K 33
44	Kniha materiálových zásob	1955	K 34
45	Kniha materiálových zásob	1956	K 35
46	Kniha materiálových zásob	1957	K 36
47	Kniha inventární	1954	K 37
48	Kniha inventární	1955	K 38
49	Kniha inventární	1957	K 39
50	Kniha inventární	1958	K 40
51	Pokladní kniha	1954	K 41

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jednotka
52	Pokladní kniha	1955	K 42
53	Pokladní kniha	1956	K 43
54	Pokladní kniha	1957	K 44
55	Pokladní kniha	1958	K 45

Typáře

56	Kulaté razítko (opis: MÍSTNÍ NÁRODNÍ VÝBOR V BORKU – spr. okr. Tachov)	[1950]	T 1
57	Kulaté razítko (opis: RADA MNV – V BORKU)	[1950]	T 2
58	Kulaté razítko (opis: Rada místního národního výboru v Borku, okr. Tachov)	[1950]	T 3
59	Hranaté razítko (nápis: Rada místního národního výboru v Borku, okr. Tachov)	[1950]	T 4
60	Hranaté razítko (nápis: MÍSTNÍ NÁRODNÍ VÝBOR BOREK, okres Tachov)	[1950]	T 5

Název archivu:	Státní okresní archiv Tachov
Název archivní pomůcky (archivního souboru):	Místní národní výbor Borek
Značka archivního souboru:	MNV Borek
Časový rozsah:	(1936) [1945] – 1960
Počet evidenčních jednotek:	51 (45 úředních knih, 1 karton, 5 razítek)
Počet inventárních jednotek:	60
Rozsah bm:	0,55 (0,31 úřední knihy, 0,12 karton, 0,12 razítka)
Stav ke dni:	19. prosince 2006
Archivní soubor zpracoval(a):	Jana Zímová
Pomůcku sestavil(a):	Jana Zímová
Počet stran:	13
Počet exemplářů:	6
Pomůcku schválila:	PhDr. Markéta Novotná